

Forslag til lov om rigsretten.

(Fremsat den 4. november 1953 af justitsminister *Hans Hækkerup*).

§ 1.

Stk. 1. Rigsretten påkender de af kongen eller folketinget mod ministrene anlagte sager.

Stk. 2. For rigsretten kan kongen med folketingets samtykke lade også andre tiltale for forbrydelser, som han finder særdeles farlige for staten.

§ 2.

Stk. 1. Rigsretten består af de ordentlige medlemmer af højesteret og et tilsvarende antal af folketinget efter forholdstal for 6 år valgte medlemmer. Folketingets medlemmer kan ikke vælges til eller virke som medlemmer af rigsretten.

Stk. 2. For hver af de valgte vælges der efter forholdstal straks to stedfortrædere.

Stk. 3. Er sag rejst ved rigsretten, beholder de af folketinget valgte medlemmer deres sæde i retten for denne sags vedkommende, selvom det tidsrum, for hvilket de er valgte, udløber.

§ 3.

Når valg af dommere og stedfortrædere er foretaget af folketinget, sender dettes formand meddelelse herom til højesterets præsident, der derefter sammenkalder retten.

§ 4.

Stk. 1. I sit første møde vælger retten af sin midte en formand og en næstformand. Valget gælder i almindelighed kun, indtil nyt valg til retten foretages, jfr. dog det i § 2, stk. 3, omhandlede tilfælde; ophører en af de valgte inden udløbet af valgperioden at være medlem af rigsretten, vælger denne en anden i hans sted for den tilbageværende tid.

Stk. 2. Er formanden eller næstformanden forhindret i at deltage i behandlingen af en enkelt sag, vælges ligeledes en anden i hans sted, men kun for den enkelte sag.

Stk. 3. Så længe en ny formand i de anførte tilfælde ikke er valgt, såvel som når formanden i øvrigt har forfald, udfører næstformanden hans hverv.

§ 5.

Stk. 1. Kan i et enkelt tilfælde nogle af højesterets dommere ikke deltage i sagens behandling og påkendelse, fratræder et tilsvarende antal af de af folketinget efter forholdstal sidst valgte medlemmer.

Stk. 2. Er en af de valgte dommere forhindret i at deltage i den enkelte sags behandling, tiltrædes retten af den for vedkommende først valgte stedfortræder; er også han forhindret, indtræder den anden stedfortræder. Er også denne forhindret, fratræder den efter embedsalder yngste højesteretsdommer.

§ 6.

Rigsretten kan i intet tilfælde beklædes af mindre end 18 dommere.

§ 7.

Stk. 1. Formanden fører forsædet i retten.

Stk. 2. Højesterets dommere tager sæde i samme rækkefølge som i højesteret.

Stk. 3. De af folketinget valgte dommere tager sæde i den rækkefølge, hvori de er valgt; en stedfortræder indtager vedkommende medlems plads.

§ 8.

Hver af rigsrettens dommere afgiver skrift-

lig en højtidelig forsikring på ære og samvitighed om opmærksomt at ville følge forhandlingerne i retten og dømme således, som han finder ret og sandt at være efter loven og sagens bevisligheder.

§ 9.

Retsskriverforretningerne ved rigsretten udføres efter formandens nærmere bestemmelse af højesterets justitssekretær, protokolsekretærer og de ved højesterets justitskontor ansatte tjenestemænd.

§ 10.

Rigsrettens retsbøger autoriseres af folketingets formand og forsynes med tingets segl.

§ 11.

Retten almindelige sæde er i København, men retten kan, når omstændighederne taler derfor, også sættes et andet sted i riget.

§ 12.

Forhandlingerne i rigsretten med undtagelse af dommernes indbyrdes forhandlinger og afstemninger er offentlige, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, finder det påkrævet, at dørene lukkes.

§ 13.

Stk. 1. Beslutter folketinget at rejse tiltale mod en minister, vælger det samtidig en anklager.

Stk. 2. I andre under rigsretten hørende sager udføres hvervet som anklager af rigsadvokaten, medmindre folketinget vælger en anden anklager.

Stk. 3. Meddelelse om tiltalen samt om valget af anklager tilstilles uopholdelig rigsrettens formand, der herom underretter tiltalte.

§ 14.

Stk. 1. I sager om strafansvar beskikker rigsrettens formand en forsvarer, medmindre tiltalte inden 8 dage efter at være blevet bekendt med tiltalen erklærer selv at ville drage omsorg for forsvaret.

Stk. 2. Som forsvarer for rigsretten kan anvendes enhver mand eller kvinde, der er valgbar til folketinget. Beskikker rigsrettens formand en forsvarer, vælges denne blandt de til udførelsen af offentlige og beneficerede sager ved højesteret antagne sagførere, medmindre der fremkommer begæring om beskikkelse af en anden sagfører.

Stk. 3. Om antagelse af forsvarer sendes der uopholdelig meddelelse til rettens formand og til anklageren. Sidstnævnte bliver at underrette om beskikkelse af forsvarer.

§ 15.

Forsvareren er berettiget til at overvære samtlige retsmøder, selv om møderne holdes for lukkede døre. Fra møder under de foreløbige undersøgelseshandlinger kan den valgte forsvarer dog udelukkes ved rettens kendelse, når der er grund til at antage, at han vil modvirke undersøgelsen ved at påvirke andre sigtede eller vidner til at afgive urigtig forklaring, ved at forvanske gerningens spor eller på lignende måde.

§ 16.

Så snart formanden har modtaget den i § 13 omhandlede meddelelse, træder retten efter hans foranstaltning uden ophold i virksomhed. Han leder forhandlingerne, våger over, at orden iagttages, og påser, at sagerne fremmes med tilbørlig hurtighed.

§ 17.

Det tilkommer rigsretten under iagttagelse af retsplejelovens bestemmelser om fængsling at afgøre, om tiltalte bør være fængslet under sagen, uanset om fængsling måtte være iværksat, forinden sagen henvises til rigsretten.

§ 18.

Finder anklageren, at en tiltalt, som er på fri fod, bør underkastes varetægtsfængsel, kan han derom gøre indstilling til rigsretten.

§ 19.

Er tiltalte fængslet, foranlediger rigsrettens formand ham fremstillet i retten under dennes møder.

§ 20.

Det påhviler anklageren uden ophold at påstævne sagen. Han tilvejebringer så vidt gøriligt de fornødne bevisligheder, forbereder den bevisførelse, der skal finde sted under domsforhandlingen, og gør indstilling til rigsretten om de foreløbige undersøgelseshandlinger, han anser for nødvendige.

§ 21.

Stævningen udfærdiges efter anklagerens udkast i rettens navn, forsynes med dennes

segl og underskrives på rettens vegne af justitssekretæren.

§ 22.

Rigsrettens formand fastsætter efter forhandling med anklageren og forsvaren, hvilken dag og tid og hvilket sted for rettens møde der skal opgives i stævningen.

§ 23.

Opholder tiltalte sig her i riget uden for Færøerne og Grønland, sker indstævningen med 14 dages varsel. Opholder tiltalte sig på Færøerne eller Grønland eller uden for riget, fastsætter retten efter forhandling med anklageren og forsvaren et sådant varsel, som efter omstændighederne må anses for tilstrækkeligt.

§ 24.

Kendes tiltaltes opholdssted ikke, udstedes offentlig stævning, der indrykkes to gange i statstidende. Stævnevarslet fastsættes af rigsretten.

§ 25.

Genpart af stævningen bliver ved formandens foranstaltning at tilstille forsvaren.

§ 26.

Efter indstilling af anklageren eller tiltalte kan rigsretten træffe bestemmelse om foretagelse af foreløbige undersøgelseshandlinger og om, hvad disse skal omfatte; det bliver herved at iagttage, at kun sådanne beviser tilstedes ført, som det må anses for umuligt eller dog forbundet med særlig ulempe at tilvejebringe under domsforhandlingen.

§ 27.

Stk. 1. I forbindelse med beslutningen om en foreløbig undersøgelseshandlings iværksættelse fastsætter rigsretten, ved hvem den skal foretages. Hertil kan anvendes ikke blot vedkommende underretsdommer, men også med iagttagelse af regelen i § 43, sidste stykke, i lov om rettens pleje en anden dertil egnet person, der ikke er medlem af retten. Rigsretten fastsætter i den fuldmagt, der gives ham, grænserne for hans myndighed, og fastsætter tillige, hvorledes der skal forholde sig med skriverforretningernes udførelse.

Stk. 2. Finder den, hvem hvervet som undersøgelsesdommer er overdraget, at det til opnåelse af undersøgelsens formål er påkræ-

vet at foranstalte husundersøgelse, undersøgelse eller beslaglæggelse af breve eller andre papirer, kan han ved kendelse træffe bestemmelse derom.

Stk. 3. Kære over undersøgelsesdommernes virksomhed sker til rigsretten.

§ 28.

Under en foreløbig undersøgelse skal vidner ikke tages i ed, medmindre dette er bestemt af rigsretten.

§ 29.

På den dag og tid, da sagen ifølge stævningen skal foretages, møder anklageren og fremlægger stævningen, et anklageskrift, udskrift af de i sagen foretagne retslige undersøgelseshandlinger og andre dokumenter, som han måtte have erhvervet, samt en fortegnelse over de vidner og andre personer, som han agter at lade afhøre i retten, med kort angivelse af, hvad dermed agtes godtgjort, hvilken fortegnelse dog også kan optages i anklageskriftet.

§ 30.

Anklageskriftet skal indeholde en nøjagtig betegnelse af tiltalte og en angivelse af de handlinger, for hvilke han drages til ansvar, samt af de omstændigheder, som vil have indflydelse på straffen. Nedlægges der påstand på erstatning, skal den udformes således, at tiltalte kan forberede sit forsvar. Endelig anføres de lovbestemmelser, hvorpå anklageren støtter sin påstand.

§ 31.

Af de i § 29 omhandlede dokumenter bliver genpart at overlevere tiltalte eller hans forsvarer, og disse er da berettigede til en passende udsættelse, i regelen ikke over 14 dage, til at gøre sig bekendt dermed.

§ 32.

Er ingen forsvarer for tiltalte beskikket, og møder tiltalte hverken personlig eller ved fuldmægtig den dag, da stævningen fremlægges, eller udebliver han en senere tægtedag, beskikker rigsrettens formand en forsvarer for ham. En sådan forsvarer kan tilsiges med aftens varsel.

§ 33.

Udebliver tiltalte uden lovligt forfald fra det i § 29 omhandlede eller noget senere rets-

møde, kan rigsretten træffe de foranstaltninger, som måtte kræves til at sikre hans tilstedeværelse, derunder i fornødent fald lade ham afhente ved magt.

§ 34.

I det i § 29 omhandlede retsmøde opfordrer formanden parterne til at fremsætte deres mulige indsigelser mod noget af rettens medlemmer, og retten tager derefter beslutning i anledning af sådanne indsigelser.

§ 35.

Stk. 1. Inden den af rigsretten fastsatte frist skal tiltalte fremlægge de dokumenter, han agter at påberåbe sig under sagen, og en fortegnelse over de personer, han ønsker afhørt, for så vidt de ikke allerede findes opført på anklagerens bevisfortegnelse.

Stk. 2. Af det fremlagte leveres der anklageren genpart, og anklageren er berettiget til en passende udsættelse til at gøre sig bekendt med modpartens dokumenter. Fremlægger han derefter nye dokumenter, finder tilsvarende regler anvendelse.

§ 36.

Ønsker nogen af parterne under domsforhandlingen at gøre brug af andre beviser end de i hans bevisfortegnelse opførte, eller ønsker han noget bevis optaget på anden måde end deri opgivet, kan dette kun ske med modpartens samtykke eller rettens tilladelse.

§ 37.

Finder anklageren, at et af de af tiltalte opgivne vidner ikke kan give oplysning om sagen, kan han opfordre tiltalte til at angive, hvad han med dette vidne vil bevise. Efterkommer tiltalte ikke opfordringen, kan anklageren undlade at indkalde vidnet. Tvist mellem parterne om indkaldelse af et vidne afgøres ved rettens kendelse.

§ 38.

Efter forslag af anklageren og forsvareren berammer retten dagen for domsforhandling af sagen.

§ 39.

Vidnestævning udfærdiges efter anklagerens udkast på den i § 21 fastsatte måde og forkyndes for vidnet med samme varsel som i § 23 for tiltaltes vedkommende bestemt.

Af vidnestævningen leveres der samtidig modparten genpart.

§ 40.

Alle personer, som er indstævnet for at afgive forklaring, er pligtige at møde på det sted, hvor rigsretten holdes.

§ 41.

Når retten på den til domsforhandling berammede dag er sat, møder anklageren, tiltalte og hans forsvarer, og rigsrettens formand meddeler, hvilken sag der kommer til forhandling.

§ 42.

Udebliver tiltalte, og kan han ikke straks bringes til stede, afgør retten, efter at anklageren og forsvareren har ytret sig, om sagen desuagtet skal fremmes, eller om udsættelse skal finde sted.

§ 43.

Stk. 1. Fremmes sagen, lader formanden de til at afgive forklaring indkaldte personer påberåbe.

Stk. 2. Er nogen af dem udeblevet, træffer retten foranstaltning til, at han om muligt straks bringes til stede. Kan dette ikke ske, afgør retten, efter at der er givet parterne lejlighed til at ytre sig derover, om vidnets forklaring må anses så vigtig for sagen, at denne bør udsættes, indtil vidnet kan komme til stede, eller dets forklaring på anden måde kan erhverves (§ 26). Udsættes sagen, pålægges det vidnerne at møde påny den fastsatte dag.

§ 44.

Stk. 1. Udebliver et lovmæssig indkaldt vidne uden lovligt forfald eller uden betimelig at have anmeldt sit forfald, kan retten idømme det bøder eller hæfte indtil 6 måneder og tilpligte det at erstatte de udgifter, som måtte være forårsagede ved udeblivelsen.

Stk. 2. Kendelse, hvorved straf eller erstatning er idømt et fraværende vidne, kan omgøres, når begæring derom fremsættes i det første retsmøde, i hvilket vidnet derefter giver møde eller fremstilles, eller, hvis det ikke senere møder eller fremstilles, inden en uge, efter at kendelsen er forkyndt for det.

§ 45.

Stk. 1. Er vidnerne til stede, eller bestem-

mer retten; at sagen skal fremmes uanset et eller flere vidners udeblivelse, begiver de mødte vidner sig ind i det for dem bestemte værelse.

Stk. 2. Rigsrettens formand kan, når han finder det fornødent, træffe foranstaltning til at forhindre, at vidnerne samtaler angående deres udsagn.

§ 46.

Efter at tiltalte er afhørt af rettens formand om navn, alder, stilling og andre personlige forhold, som kan være af betydning for sagen, opfordres han til at fremkomme med mulige indsigelser mod den form, hvorunder sagen er anlagt eller fremmet. Angående sådanne indsigelser tager retten, efter at anklageren og forsvareren har ytret sig, beslutning, førend forhandlingerne fortsættes.

§ 47.

Anklageskriftet oplæses af retsskriveren, og anklageren giver derefter en kort fremstilling af sagens nærmere omstændigheder.

§ 48.

Stk. 1. Formanden gør tiltalte bekendt med, at han ikke er pligtig at afgive forklaring; derpå udspejger først anklageren og derefter forsvareren ham, hvorhos formanden og rigsrettens øvrige dommere kan stille yderligere spørgsmål. Er tiltalen rettet mod flere personer, bestemmer formanden, i hvilken orden de skal afhøres, om nogen af dem skal aftræde, medens andre afhøres, og om de skal stilles mod hinanden.

Stk. 2. Så ofte vidners udsagn, oplæste dokumenter eller andre omstændigheder giver anledning dertil, bliver tiltalte påny at afhøre.

Stk. 3. Ingen tvang kan anvendes mod tiltalte for at bringe ham til at svare i det hele eller på enkelte spørgsmål.

§ 49.

Afgiver tiltalte i rigsretten en fuldstændig tilståelse, afgør retten, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted.

§ 50.

Er der sket foreløbig afhøring af tiltalte, bliver udskriften heraf kun at oplæse i rigsretten, for så vidt tiltalte udebliver, vægrer sig ved at give svar angående forhold, hvorom han har afgivet forklaring under den fore-

løbige afhøring, eller benægter, hvad han under denne har tilstået.

§ 51.

Om et vidne skal bekræfte sin forklaring med ed, afgøres af rigsretten.

§ 52.

Stk. 1. Rigsrettens formand bestemmer, i hvilken orden vidnerne skal tages for. Anklageren afhører de af ham fremstillede vidner. Vidner, som fremstilles fra forsvarers side, afhøres af forsvareren eller af tiltalte. Yderligere spørgsmål kan derpå fremsættes såvel af modparten som af formanden og de øvrige dommere.

Stk. 2. Det tilkommer ligeledes formanden at afgøre, om vidner skal stilles imod hinanden, og om et vidne, efter at være afhørt, kan blive til stede i retssalen, foreløbig skal aftræde eller kan forlade retten.

Stk. 3. Afhørte vidner kan senere på ny afhøres.

§ 53.

Vægrer et vidne sig uden lovlig grund ved at svare, kan retten idømme det samme straf som i § 44 bestemt. Har vidnet selv eller nogen af parterne fremsat indsigelse mod dets forpligtelse til at udtale sig, skal spørgsmålet herom dog først, efter at alle vedkommende har haft lejlighed til at ytre sig, være afgjort ved rettens kendelse.

§ 54.

På syns- og skønsmænd finder reglerne om vidner tilsvarende anvendelse.

§ 55.

Parterne fremlægger de bevisførelsen vedkommende genstande og lader ved retsskriveren oplæse af sagens dokumenter, hvad de finder fornødent. Vidneforklaringer, som er afgivet under en foreløbig undersøgelse, oplæses ikke, medmindre vidnets udsagn i rigsretten står i modstrid dermed, eller dets indstævning for rigsretten er undladt efter dennes bestemmelse eller ikke har kunnet iværksættes, eller vidnet er udeblevet, og der ikke af den grund er fundet anledning til at udsætte sagen, indtil vidnet personlig kan møde.

§ 56.

Stk. 1. Viser det sig under forhandlingerne, at der ved vidner eller på anden måde kan

fås nye oplysninger, som på grund af omstændighederne ikke tidligere har været kendt, afgør rigsretten, efter at parterne har haft lejlighed til at ytre sig derover, om sådanne nye oplysninger bør tilvejebringes eller ej. Bestemmes det, at de bør søges tilvejebragt, bør dette om muligt ske straks, uden at retten hæves. I modsat fald udsættes sagen.

Stk. 2. Vidner, som efter sådan bestemmelse skal føres, er pligtige at møde efter tilsigelse med det varsel, som retten i det enkelte tilfælde finder tilstrækkeligt.

§ 57.

Bliver det i noget tilfælde, efter at bevisførelsen i retten er begyndt, nødvendigt at udsætte sagen, bestemmer retten, hvorvidt og i hvilket omfang det allerede foretagne skal gentages, når sagen atter kommer for.

§ 58.

Efter bevisførelsens slutning får først anklageren, dernæst forsvareren og, såfremt tiltalte begærer det, denne ordet for at udtale sig om bevisførelsens resultat samt om retsspørgsmålene i sagen og nedlægge endelig påstand.

§ 59.

Anklageren kan atter tage ordet, men tiltalte eller hans forsvarer har stedse det sidste ord, og tiltalte er, efter at hans forsvarer har talt, berettiget til selv at tilføje, hvad han finder påkrævet.

§ 60.

Af de udsagn, der afgives under afhøringen, optages det væsentligste i en særskilt bog. Parternes påstande, begæringer og indsigelser samt indsigelser, som fremsættes af vidner, syns- eller skøns mænd, bliver ordret at tilføre retsbogen, hvorimod udviklinger og foredrag til begrundelse heraf ikke nedskrives, medmindre formanden særlig træffer bestemmelse derom.

§ 61.

Når forhandlingerne er sluttet, går retten i almindelighed straks over til at forberede dommens afsigelse.

§ 62.

Dom skal ordentligvis afsiges i samme retsmøde, hvori forhandlingerne sluttes; dog

kan retten, når omstændighederne gør det nødvendigt, udsætte stemmegivningen og dommens afsigelse til den følgende søgningdag. Når stemmegivningen er begyndt, må retten ikke skilles, førend dommen er vedtaget.

§ 63.

Stk. 1. Den senest udnævnte højesteretsdommer stemmer først, derefter det af folketinget valgte medlem, som har det nederste sæde, og senere således afvekslende mellem højesterets dommere og de af folketinget valgte medlemmer. Formanden stemmer sidst.

Stk. 2. De afgivne stemmer indføres i en særlig stemmegivningsbog.

§ 64.

Bedømmelsen af beværernes vægt er ikke bundet af lovregler.

§ 65.

Tiltalte kan kun dømmes for de i anklageskriftet nævnte forhold. Derimod er retten, for så vidt angår idømmelse af straf, ikke bundet ved anklagerens påstand.

§ 66.

Stk. 1. Findes der ikke grund til at idømme tiltalte straf, afsiger retten for så vidt frifindelsesdom.

Stk. 2. Erstatningskrav, der er fremsat under sagen, afgøres ved samme dom. Ved denne bestemmes tillige, om tiltalte skal udrede sagens omkostninger, jfr. herved kapitel 91 i lov om rettens pleje.

§ 67.

Afgives stemmer for forskellige meninger, udfindes stemmeflerheden efter retsplejelovens almindelige regler, og dommen affattes efter de fleste stemmer. Af to meninger, for hvilke der er lige mange stemmer, foretrækkes med hensyn til strafansvar og forpligtelser mod staten, derunder idømmelse af omkostninger, den for tiltalte gunstigste mening; i øvrigt gør formandens, eventuelt den efter stemmeordenen ældste i afgørelsen deltagende dommers stemme udslaget.

§ 68.

Dommen skal indeholde en kort angivelse af de grunde, hvorpå domsslutningen støtter sig.

§ 69.

Dommen indføres i en særlig dombog.

§ 70.

Når dommen er vedtaget, åbnes dørene, og dommen oplæses af formanden.

§ 71.

Stk. 1. Dommen udfærdiges i rettens navn, forsynes med dens segl, underskrives af formanden og paraferes af retsskriveren. Udskrift af dommen bliver ved formandens foranstaltning at tilstille folketingets formand og justitsministeren.

Stk. 2. Finder retten anledning til at indstille til formildelse eller eftergivelse af idømt straf, fremsender den til justitsministeren sammen med domsudskriften beretning om sagen med indstilling om benådning. Enhver af dommerne kan forlange, at retten efter afstemningens slutning tager standpunkt til spørgsmål herom.

§ 72.

Justitsministeren gør forestilling angående sagen til kongen og drager omsorg for dommens fuldbyrdelse.

§ 73.

Sagens omkostninger afholdes, for så vidt ingen tilpligtes at tilsvare dem, såvel som når den, hvem de pålægges, ikke er i stand til at udrede dem, af statskassen.

§ 74.

Den valgte anklager og den beskikkede forsvarer har ret til erstatning for nødvendige udgifter, og, når de nedlægger påstand derpå, til godtgørelse for deres arbejde. Størelsen af denne godtgørelse bestemmes ved dommen. En lignende godtgørelse kan tillægges den valgte forsvarer, når det findes rimeligt, at den pågældende er valgt til forsvarer af tiltalte.

§ 75.

Der tilkommer vidner og syns- og skønsmand godtgørelse efter de almindelige regler herom i lov om rettens pleje.

§ 76.

Stk. 1. Der tilkommer enhver af rigsretsdommerne og retsskriverne dagpenge og godtgørelse af udgifter til befordring overensstemmende med tjenestemandens lovens regler om vederlag til medlemmer af kommissioner, nævn m. m.

Stk. 2. Udgifterne hertil kan tiltalte ikke tilpligtes at tilsvare.

§ 77.

Iøvrigt finder, hvor ikke denne lov hjemler andet, lov om rettens pleje anvendelse på rettergangsmåden ved rigsretten.

§ 78.

Lov om rigsretten af 3. marts 1852 ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

Bestemmelserne i grundlovens §§ 59 og 60 om rigsretten nødvendiggør en ændring af den gældende lov om rigsretten, lov af 3. marts 1852.

I forbindelse med grundlovsforslaget af 1939 udarbejdedes i justitsministeriet et forslag til lov om rigsretten, der gennemførtes som lov nr. 115 af 15. marts 1939 (Rigsdagstid. 1938—39, folket. forh. sp. 2667, 3295, 4661, 4710, landst. forh. sp. 1173, 1333, 1395, till. A. sp. 3873, till. B. sp. 849, till. C. sp. 369, 1521). Loven skulle træde i kraft samtidig med grundloven og er følgelig aldrig trådt i kraft.

Uagtet de i loven af 1852 indeholdte forskrifter mentes at have virket tilfredsstillende, havde man

43 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

fundet det rimeligt at underkaste loven i dens helhed en fornyet overvejelse under hensyn til de ændringer i den i 1852 bestående retstilstand, som de vekslende grundlove, grundlovsforslaget og den nye straffe- og retsplejelovgivning havde givet anledning til. Loven benyttede som grundlag næsten paragraf for paragraf loven af 1852, der allerede i vidt omfang byggede på de nyere retsplejebegreber: offentlighed, mundtlighed og umiddelbarhed i bevisførelsen, som først ved retsplejereformen i 1919 blev gennemført i vor almindelige rettergang.

Det foreliggende udkast bygger i det hele på den i 1939 vedtagne lov, idet de nye bestemmelser om rigsrettens sammensætning og virkekreds i grund-

lovens § 59 og § 60 er indarbejdet på vedkommende steder, nemlig i §§ 1 og 2. Forslaget adskiller sig endvidere fra loven af 1939 derved, at spørgsmålet om opløsning af politiske foreninger ikke skal påkendes af rigsretten.

Ifølge grundlovens § 59 består rigsretten af indtil 15 af de efter embedsalder ældste ordentlige medlemmer af rigets øverste domstol og et tilsvarende antal af folketinget for 6 år valgte medlemmer. Da højesteret i øjeblikket består af 15 medlemmer, jfr. retsplejelovens § 2, stk. 1, som affattet ved lov nr. 61 af 31. marts 1953, er det i lovforslagets § 2 bestemt, at rigsretten foruden af de valgte medlemmer består af de ordentlige medlemmer af højesteret.

Som loven af 1939 bestemmer forslaget i § 1, at der for hvert valgt rigsretsmedlem vælges to stedfortrædere. Under hensyn til, at såvel den til rigsretten valgte som begge stedfortrædere indenfor en valgperiode kan have fået forfald, har man i § 5, stk. 2 foreslået tilføjet en bestemmelse om, at i så fald en højesteretsdommer fratræder.

Der er ikke i lovforslaget optaget nogen bestemmelse om den nærmere fremgangsmåde ved folketingets valg af rigsretsmedlemmer. Nærmere regler herom forudsættes fastsat i folketingets forretningsorden.

Også de fleste af de i forslaget iøvrigt foretagne ændringer i den i 1939 af rigsdagen vedtagne lovtækt er følger af de nævnte grundlovsbe-

stemmelser. Dog har man også foretaget enkelte ændringer af sproglig eller redaktionel karakter. I stedet for betegnelserne præsident og vicepræsident foreslås således benævnelserne formand og næstformand. I forslagets § 15 har man ment at kunne udelade bestemmelsen om, at forsvareren skal varetage sin mandants interesser under sagen og stå ham bi i overensstemmelse med lovgivningens almindelige regler, idet dette må anses for helt selvfølgeligt og iøvrigt følger af bestemmelsen i forslagets § 77. I forslagets § 17 har man derimod for at undgå fortolkningstvivil indføjet en henvisning til retsplejelovens regler om fængsling. Man ville måske ellers kunne anse det for tvivlsomt, om rigsretten ikke ved udøvelsen af sit skøn over, om fængsling bør ske, var stillet ganske frit.

I forslagets § 29 har man erstattet udtrykket „den dag og tid, da stævningen falder i rette“, som hidrører fra loven af 1852, men som nu virker kunstlet, med en mere umiddelbart forståelig formulering.

Endelig afviger forslagets § 74 fra den tilsvarende bestemmelse (§ 76) i loven af 1939 derved, at der efter forslaget altid vil kunne tillendes en valgt forsvarer godtgørelse, når det findes rimeligt, idet de ved anvendelsen af ordene „undtagelsesvis“ og „efter sagens særlige omstændigheder“ givne begrænsninger i adgangen hertil foreslås slettet.